

Raül Garrigasait: ‘Dolors de part de la modernitat, foren les guerres carlines’

L'escriptor, filòleg i traductor publica la seva primera novel·la, ‘Els estranys’ (Edicions de 1984), després del seu debut literari fa tres anys amb l'assaig ‘El gos cosmopolita’

Vilaweb / Montse Serra

Raül Garrigasait (Solsona, 1979) és d'aquells homes de lletres que, de tant en tant (més sovint que no sembla), dóna el país. Format en la filologia clàssica i germànica, ha estat traductor (Nietzsche, Goethe, Rilke, Plató, Papadiamandis, Bauman) i des del 2008 és director de l'editorial Alpha, que edita la Col·lecció de Clàssics Grecs i Llatins de la Fundació Bernat Metge. Va debutar com a autor l'any 2012, amb l'assaig *El gos cosmopolita i dos espècimens més*, publicat a Acontravent (llegiu-ne [una entrevista](#)). Ara l'aventura literària pren amplitud. Garrigasait ha posat a prova la seva vocació de narrador, que la té, i acaba de publicar a Edicions de 1984 la primera novel·la, *Els estranys*.

Els estranys és una obra ambientada en la primera guerra carlina, a Solsona, a partir de la història d'un prussià, un home estrany, com el títol, que travessa el Pirineu per lluitar en favor dels Borbons. Per circumstàncies també estranyes, resta atrapat a la ciutat de Solsona, esperant ordres reials per entrar en acció i poder tornar a Prússia amb el reconeixement d'armes que li exigeix el seu pare.

Garrigasait, un savi humil (hi ha qui el defineix així), va presentar ahir el llibre a la premsa. Deixem que s'expliqui:

‘La novel·la conté una història principal, que se situa a Solsona durant la primera guerra carlina, i una història secundària, situada en el present, a través d'un noi a qui han encarregat la traducció de les memòries del príncep alemany Felix von Lichnowsky. I, de fet, la novel·la neix i sobretot s'acaba gràcies el fracàs d'aquesta traducció. Aquest marc de present em permetia de vincular la història amb el món contemporani. Del present cap al passat, per expressar dilemes del present. Per exemple: quant de dolor és necessari per a modernitzar el passat? Dolors de part de la modernitat, foren aquestes guerres carlines.’ I afegix: ‘Les guerres carlines expressen el combat entre la tradició i el progrés, entre la retòrica il·lustrada i tots els intents que hi ha per sota. I a mi m'agrada que la literatura expressi tot allò que no acaba de quadrar en el pla teòric. I això és molt contemporani, perquè vivim un moment en què aquest discurs il·lustrat fracassa.’

‘Durant el 1837 un jove prussià travessa el Pirineu amb la voluntat de lluitar amb els homes d'ordre legitimat, els carlins. Es diu Rudolf von Wielemann i té les idees ben

clares sobre aquest territori abans d'arribar-hi. La gràcia és que quan veu què hi ha aquí, el seu esquema mental de lògica i d'ordre s'esmicola. S'esmicola la seva visió ideològica del món. Aquest és un aspecte que m'ha agradat sempre de la literatura: què pot fer la literatura? Mostrar que quan les ideologies del món s'ensorren, sorgeixen els dubtes, les crueltats, les contradiccions de la realitat. Perquè les ideologies només són interpretacions esquemàtiques de la realitat.'

'El prussià arriba a Solsona, que és la meua ciutat, i estableix un seguit de relacions. La principal és amb un metge. Tots dos són prou diferents i l'amistat ultrapassa les ideologies i maneres de veure el món. Wielemann i el doctor Foraster es troben units per la música. La música no com a llenguatge universal, que no ho és, sinó la música perquè tots dos estimen Beethoven. La música és important en la novel·la i em vaig plantejar un repte: mirar de descriure-la. Com descrius la música és una de les batalles de la novel·la, un anhel que s'expressa explícitament en l'obra.'

Continua Garrigasait: 'Ha estat molt important de visualitzar les escenes. Volia que el llenguatge fes emergir les escenes. I en aquesta voluntat tenia alguns autors presents, com ara la capacitat evocativa de Joseph Conrad o el deliciós llibre *Records de la primera carlinada*, de Marian Vayreda, que sempre he trobat molt cinematogràfic. El nostre estranger entra en contacte amb una realitat que no estava preparat per veure i d'això en resulten escenes molt vivaces.'

'L'únic llibre que s'esmenta en la novel·la, i sense dir-ne el títol, és *Històries naturals* de Joan Perucho. Aquest i el de Vayreda són els que he tingut més presents de la literatura catalana. I Josep Pla. Pla va escriure sobre els Tristany, un personatge que apareix a la novel·la. Diu que Tristany és la paraula més bonica de la llengua catalana i que un membre de cada generació va entrar al poder. És una família impressionant.'

Dit això, el seu llenguatge polit i expressiu, a vegades vessa d'adjectius, i en aquest sentit sembla molt planià. Garrigasait ho troba lògic: 'Pla, Rodoreda i Sales són la base de la nostra prosa d'avui. Tots venim d'aquí, formem part d'aquest llegat.'

L'autor també apunta que és una novel·la sobretot de personatges masculins i els personatges femenins que hi apareixen no parlen. Perquè els testimonis de la història no donaven veu a les dones. I he volgut convertir aquest fet en un tema.'

'Un altre aspecte de la novel·la a destacar és la importància de construir històries secundàries dins el relat principal, bona part de les quals les expliquen els mateixos personatges que apareixen a la novel·la. En aquest sentit, he tingut molt present la manera d'explicar històries que té la gent de la meua terra. Però aquesta narració oral no neix del costumisme sinó de novel·les com les de William Faulkner o del Gènesi, de l'Antic Testament. Trobo fascinants històries com la borrarxera de Noè, que combina allò que és quotidià amb la tragèdia històrica. Potser perquè m'interessa la comicitat tràgica.'

'En el llibre hi ha moltes escenes que fan riure, però que de fet són ben tràgiques. Hi ha una càrrega filosòfica, sentimental, tràgica. La literatura que genera aquesta fricció de registres és la mena de literatura que m'agrada.'

Raül Garrigasait apunta que no es tracta d'una novel·la històrica: 'Ho dic per no despertar segons quines expectatives en segons quins lectors. Perquè la novel·la històrica acostuma a tenir la flaca de voler explicar la història d'una manera didàctica. I també hi ha novel·les històriques que tendeixen a reconstruir el passat amb certa passió d'antiquari. *Els estranys* no pretén ni l'una cosa ni l'altra. Més aviat és una novel·la que no podria existir sense obres com *El castell* de Franz Kafka o *Els nostres avantpassats* d'Italo Calvino.'